

ÅRSRAPPORT

Nord-Hålogaland bispedømme
Årsrapport 2023

Introduksjon

Året 2023 var det første hele året etter pandemien uten noen form for restriksjoner. Det var stor vilje til å få det kirkelige arbeidet tilbake til normalt, og det var derfor stor aktivitet over hele bispedømmet for å reetablere vaner og tilbud som var tilstede før pandemien. Den foreløpige årsstatistikken for 2023 viser at vi ikke har klart å komme opp på samme nivå som før pandemien. Samtidig er det også positive trekk og hendelser å trekke frem fra 2023, og mange menigheter kan melde om godt arbeid som når ut til mange mennesker.

Hovedfunn fra årsstatistikken

For Nord-Hålogaland bispedømme som helhet er tallene jevnt over svakere enn forventet. Vi ser nedadgående trender på de fleste områder med endring, og antall gudstjenestedeltagere var i 2022 høyere enn i 2023. I 2019 som var det siste normale året før pandemien, var det mer enn 50 000 flere gudstjenestedeltagere i vårt bispedømme, og rundt 10 deltagere mer i gjennomsnitt på hver gudstjeneste. Om man skal velge å se noe positivt, kan man se at det kom like mange mennesker på hver avholdt gudstjeneste i 2023 som i 2022, så nedgangen det siste året skyldes nok i stor grad at det ble avholdt færre gudstjenester.

	2019	2022	2023
Antall gudstjenester	4010	3820	3653
Totalt antall deltagere	272 603	222 329	216 014
Deltagere pr gudstjeneste (søn-/helligdager)	66	57	58
Deltagere pr gudstjeneste (andre dager)	72	62	63
Deltagere pr gudstjeneste totalt	68	58	59

Tallene på kirkelige handlinger går jevnt nedover. Om synkende dåpstill fra 22 til 23 kan forklares med færre fødte er enda ikke klart, men trenden er nedadgående over hele landet over tid.

For trosopplæringen virker ikke tallene å være ferdige, men fra prostenes årsrapporter ser det ut som om det også er problemer med både gjennomføring og oppslutning om dette arbeidet mange steder. Det er selvsagt positive eksempler å finne i dette arbeidet, men trenden er at man melder at det er vanskeligere å få barn og unge med nå enn det var før pandemien.

Stabilitet og ustabilitet i staber

Prostene melder jevnt over om at ustabile forhold rundt ansatte skaper vansker for arbeidet. Med stor utskifting av både prester og fellesrådsansatte – inkludert kirkeverger – er det vanskelig å bygge relasjoner i lokalsamfunnene, noe som er essensielt med tanke på oppslutning og trosopplæring, frivillighet og lignende. Det vanskeliggjør også overføring av både lokale tradisjoner, lokalkunnskap med også innimellom grunnleggende kunnskap om kirkens organisasjon og arbeidsmåter. Enkelte steder er det også stor bruk av prestevikarer, noe som gjør det vanskelig med langsiktig arbeid og sliter på både de faste prestene i prostiet og de fast ansatte i soknene dette gjelder. Å skape stabile forhold som gjør at ansatte i begge linjer ønsker å bli værende i stillingene sine over tid er et sentralt punkt for å snu nedadgående trender vi har sett på tidligere.

I så måte er det gledelig at biskopen i 2023 hadde hele åtte vigslinger. Det ble vigslet til prest, kantor og kateket og de fleste av de som ble vigslet hadde allerede jobbet lenge i vårt bispedømme og var nå klare for vigsling. Disse vil mest sannsynlig bli værende og er med på å skape en kontinuitet der overføring av kunnskap og tradisjoner finner sted og menigheter og ansatte opplever en stabilitet som kan være med å skape vekst.

I 2023 var det søkere til en god del av de utlyste prekestillingene. Vi hadde også relativt god vikardekning og har inntrykk av at både pensjonistvikarer og teologistudenter ønsker å komme til Nord-Hålogaland for å gjøre vikartjeneste. Dette tror vi skyldes godt arbeid inn mot disse gruppene over tid. 2023 var derfor et

slags «hvileår» i den pågående rekrutteringskrisen i kirken for vår del, siden vi var av de bispedømmene som tross alt kunne glede oss over både mange nyvigslede og en relativt god tilgang på både søker og vikarer.

Fornorsking og forsoning

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport om hva som har blitt gjort mot samer, kvener, norsk- og skogfinner ble levert i juni, og har naturlig nok preget bispedømmets arbeid i 2023. Mange ansatte i bispedømmet har i forkant av kommisjonens rapport bygget seg opp kompetanse på dette feltet for å kunne møte det kommisjonen la fram på en konstruktiv måte. Det ble gjort mye forberedende arbeid for å møte det rapporten ville si. Den endelige rapporten la ikke fram noe som kom overraskende på ledelsen i bispedømmet, og responsen fra bispedømmes side har blitt preget av dette. Dette er positivt, for det viser at vi over tid har jobbet med å få kunnskap om det som har skjedd, og at vi allerede hadde satt i gang flere forsoningstiltak med bakgrunn i det vi visste.

I etterkant av kommisjonens rapport ble det avholdt et dialogmøte i Tromsø domkirke med representanter for universitet og helsevesen i tillegg til kirken, og en forsoningskonferanse i Kirkenes. Begge arrangementene hadde stort oppmøte og fikk gode tilbakemeldinger. Flere prostier har også aktivt jobbet med tematikken i form av kursing av ansatte. De ansatte i bispedømmet dro i september/oktober på studietur til Oulu bispedømme, vårt nabobispedømme i Finland. Der var assimileringsspolitikk og forsoningsarbeid hovedtematikk, men da med et blick på det som har skjedd i Finland og hvordan vi kan lære fra det. Evalueringen etter turen viste at deltagerne satte stor pris på å gå inn i denne tematikken fra en litt annen vinkel og fant stor overføringsverdi og nytte i studieturen.

Preses har i etterkant av sannhets- og forsoningskommisjonens arbeid gått tungt inn i tematikken, og dro i desember til Porsanger og Karasjok for å møte samiske og kvenske miljøer. En delegasjon fra Nord-Hålogaland bispedømme reiste sammen med preses og møtte Kvensk institutt og representanter for kvensk kirkeliv, samt sametingspresidenten og flere av sametingsrådene, SANKS og menigheten i Karasjok. Alle steder ble man møtt med glede for at kirken går så tungt inn i forsoningsarbeidet.

Nord-Hålogaland bispedømme hadde forsoningssaken oppe på svært mange av møtene sine i 2023, og holdt fram dette som et område man må legge vekt i arbeidet fremover.

Det er en stadig økende bevissthet rundt og bruk av samisk og kvensk i gudstjenester og annen kirkelig virksomhet. Dette er noe både biskop og ansatte løfter frem som et sentralt tema i de aller fleste sammenhenger, og vi opplever at det etter hvert har blitt stor aksept for dette og en enighet om at det er både riktig og viktig at kirken løfter fram også disse tradisjonene i vårt område.

Et travelt år for biskopen

Biskop Olav Øygard hadde studiepermisjon i begynnelsen av 2023. På grunn av studiepermisjonen ble det ikke avholdt like mange bispevisitaser som i et normalår, men det ble fremdeles tid til fem visitaser som omfattet seks sokn.

Både i forbindelse med disse visitasene, men også i øvrig virke, har biskopen lagt vekt på de to temaene for studiepermisjonen hans: Forsoningsarbeidet og arbeid for en kirke som inkluderer mennesker med funksjonsnedsettelse. Dette siste har vært tematikk i flere møter og samtaler, og det er gledelig at også flere av prostene melder om godt arbeid for denne gruppen mennesker. Som med mye annet i vår kirke er det selvsagt mer arbeid som kan gjøres, men det skjer mye godt arbeid og det virker som det er stor enighet om viktigheten av dette arbeidet.

Oppkjøringen til nasjonaljubileet i 2030 er i gang, og i 2023 var det fokus på Tore Hund og Nord-Norge. I forbindelse med dette var biskopen blant annet med på en stor markering på Bjarkøy, der også Nidaros biskop og preses var til stede.

Biskop Olav Øygard er leder for Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen (SKKB). Organisasjonen har de siste årene vært «lagt på is» som en reaksjon på det russiske angrepet på Ukraina og den ortodokse kirken i Russlands handlinger i forbindelse med dette. Nordkalotten kirkelige nettverk (NKN) ble etablert som en midlertidig løsning i tomrommet etter SKKB og hadde ett møte i 2023 der signalene tyder på at SKKB blir lagt ned i 2024 og NKN tar over som en fast organisasjon som ligner på SKKB, men ikke har deltagere fra Russland. I forbindelse med NKNs møte i Luleå ble det også avholdt en fagdag om de nordiske folkekirkenes rolle og ansvar både i assimileringspolitikken som har blitt ført og i forsoningsarbeidet som nå skjer. Biskopen hadde der et foredrag om historie og prosess i Norge. ogaland bispedømmeråd hadde forsoningssaken oppe på svært mange av møtene sine i 2023, og holdt fram dette som et område man må legge vekt i arbeidet fremover.

Samfunnet rundt oss

Krigen i Ukraina preger ikke bare SKKB, men også lokalsamfunnene rundt oss. Det er gledelig at flere av prostene melder om arbeid for ukrainske flyktninger og solidaritetsarbeid og -demonstrasjoner mot krigene i Ukraina og Gaza.

I det kirkelige arbeidet, ser vi at måltidsfelleskap er noe som fungerer godt og trekker mennesker til kirken. Verdien i at mennesker deler et måltid og noen ord kan trolig ikke overvurderes. Måltidsfelleskapene fungerer mange steder også som en måte å inkludere flyktninger i lokalsamfunn og menighet.

Det er likevel trolig et mørkt bakteppe til det vi hører om måltidene i menighetene, i tillegg til bakteppet flyktningene har med seg. Flere av prostene melder at menigheter driver matutdeling og annet arbeid for vanskeligstilte i samfunnet, og at behovet for slikt arbeid er økende. Det er selvsagt svært gledelig at

kirken kan bidra både med matutdeling og rimelige måltider i inkluderende fellesskap, men den økende fattigdommen i Norge er et problem kirken nok må jobbe enda mer med i tiden som kommer.

Økonomi og tilskuddsforvaltning

Nord-Hålogaland bispedømme hadde i 2023 et merforbruk for budsjettgruppe 1 - drift på kr.4.466.000 og tilsvarende for budsjettgruppe 2 – tilskudd på kr.1.240.000. Tidligere mindre forbruk gjør at dette er håndterbart. Den økonomiske situasjonen vil bli strammere i 2024. Det er derfor satt i gang et arbeid for å sikre god økonomisk drift i 2024 og årene som kommer.

Når det gjelder tilskuddsforvaltningen er det tilbakevendende problem, også for 2023, at en del fellesråd ikke gav tilfredsstillende rapporter for bruk av tilskuddsmidler innenfor fristene som er satt. Dette førte til at man ikke kunne omfordele eventuelle overskuddsmidler til andre formål, og skapte mye frustrasjon både blant fellesrådene og i bispedømmeadministrasjonen. Det ble tatt grep for å bedre situasjonen, og etter Kirkemøtets behandling av hele tilskuddsforvaltningen i 2024 er det håp om å få på plass et bedre system rundt dette slik at man ikke havner i lignende problemer flere år.

Sluttord

2023 var et år som fulgte de samme trendene som man har sett i det siste. Det er vanskelig å komme tilbake til den situasjonen som var før pandemien selv om livet nå har normalisert seg igjen. Den store omskiftningen i stabene rundt i bispedømmet skaper utfordringer for både menigheter og ansatte, men vi ser positive tegn med flere vigslinger og mennesker som ønsker å jobbe i kirken i Nord.

Både forsoningsprosessen knyttet til behandlingen av samer, kvener og norskfinner og biskopens fokus på en inkluderende kirke kan vise oss nye måter å være en sann kirke på, og ved starten på 2024 kan vi ha berettiget tro på at vi også fremover vil være en levende folkekirke i Nord-Norge.